

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 19 lipca 2023 r.

PSVI.431.1.37.2023

Pani
Brygida Jankowska
Dyrektor Placówki
Domu Dziecka nr 1 w Gliwicach

*Data wpływu
24.07.2023r.
w zastępstwie sa koordynatora placówki
P. Amojkiewicz Sylwia*

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 197 b oraz art. 186 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.), zwanej w dalszej części wystąpienia „ustawą”, zespół inspektorów Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach w składzie: Grzegorz Głowiński – starszy inspektor wojewódzki, Joanna Blachowska-Matyjasik – starszy inspektor wojewódzki, działający na podstawie upoważnień Wojewody Śląskiego nr PSVI.0030.100.2023 i PSVI.0030.101.2023 z 17 maja 2023 r. przeprowadził kontrolę w trybie zwykłym w Domu Dziecka nr 1 przy ul. Toszeckiej 25 w Gliwicach, zwanej w dalszej części wystąpienia „placówką” lub „jednostką kontrolowaną”.

Kontrola została ujęta w planie kontroli zewnętrznych Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach na 2023 rok. Czynności kontrolne przeprowadzono od 29 do 31 maja 2023 r. Przedmiotem kontroli była ocena wybranych obszarów organizacji i funkcjonowania placówki opiekuńczo-wychowawczej w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka i przestrzegania jego praw. Okres objęty kontrolą od 1 lipca 2022 r. do ostatniego dnia czynności kontrolnych prowadzonych w placówce.

Pismem Nr PSVI.431.1.37.2023 z 25 kwietnia 2023 r. poinformowano organ prowadzący tj. miasto na prawach powiatu Gliwice oraz dyrektora kontrolowanej jednostki o terminie i zakresie mającej odbyć się kontroli.

Organizację i tryb przeprowadzania przez wojewodę niniejszej kontroli określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).

(Akta kontroli str. 1-15)

Na podstawie art. 197d ustawy oraz ww. rozporządzenia przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne. Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w oparciu o rozmowy przeprowadzone z wychowankami przebywającymi w placówce, analizę dokumentacji dotyczącej kontrolowanego zakresu oraz informacje przekazane przez dyrektora Panią Brygidę Jankowską i pracowników merytorycznych.

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych w placówce umieszczonych było 16 wychowanków, w tym 4 wychowanków przebywało poza placówką: w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii (jeden na długotrwałej ucieczce), specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym oraz szpitalu psychiatrycznym.

(Akta kontroli str. 16-18)

Zespół kontrolny przeprowadził rozmowy z sześciorgiem wychowanków (w wieku 13-18 lat), za ich zgodą, bez obecności pracowników placówki, w miejscu przez nich wskazanym, w przyjaznej atmosferze, umożliwiającej otwartość i swobodę wypowiedzi. Troje wychowanków odmówiło rozmowy z kontrolującymi, natomiast troje uczestniczyło w zajęciach szkolnych.

(Akta kontroli str. 76-77)

Kontrolowana jednostka jest placówką opiekuńczo-wychowawczą przeznaczoną dla 14 dzieci, działającą na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego PS/II/90197/16/07 z 18 listopada 2010 r. Placówka posiada zgodę Wojewody Śląskiego na przyjęcie dodatkowo 2 dzieci pomimo przekroczenia dopuszczalnej liczby wychowanków. Dyrektorem placówki jest pani Brygida Jankowska, która jest jednocześnie dyrektorem Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach. Z analizy udostępnionej dokumentacji wynika, że dyrektor posiada odpowiednie kwalifikacje uprawniające do kierowania placówką opiekuńczo-wychowawczą. Dom Dziecka nr 1 w Gliwicach prowadzony jest przy pomocy wyznaczonego wychowawcy.

(Akta kontroli str. 19-73)

Ustalenia stanowiące podstawę do oceny realizacji zadań placówki w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka i przestrzegania jego praw:

1. Prawo do wychowywania w rodzinie i działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny:

1.1. budowanie i wzmacnianie kontaktów z rodzicami i osobami bliskimi.

Z dokumentów prowadzonych w placówce, jak i z rozmów z wychowankami wynika, że placówka umożliwia wychowankom kontakt z rodziną i osobami bliskimi. W prowadzonych w placówce rejestrach zapisywane są odwiedziny i wyjścia dzieci poza placówkę. W trakcie rozmów z zespołem kontrolnym wszystkie dzieci potwierdziły, że mają osobisty kontakt z rodziną i znajomymi w trakcie odwiedzin i urlopowań oraz poprzez kontakt telefoniczny, media społecznościowe.

Spośród 16 wychowanków placówki, 7 dzieci ma uregulowaną sytuację prawną i zostały zgłoszone do ośrodka adopcyjnego.

1.2. budowanie i wzmacnianie więzi z rodzeństwem w sytuacji umieszczenia rodzeństwa w innych formach pieczy zastępczej.

Spośród 16 wychowanków placówki dwoje nie posiada rodzeństwa. Ośmioro wychowanków utrzymuje kontakt z pełnoletnim rodzeństwem. Czworo wychowanków, których rodzeństwo jest rozdzielone i umieszczone w innych formach pieczy zastępczej utrzymuje kontakt z rodzeństwem. Kontakt realizowany jest w ramach odwiedzin w rodzinach zastępczych, placówkach, rodzinach wychowanków, a także w Domu Dziecka nr 1 oraz kontakt telefoniczny i komunikatory internetowe.

(Akta kontroli str. 78-82)

(Akta kontroli str. 76-77)

2. Prawo do stabilnego środowiska wychowawczego i życia bez przemocy:

2.1. zapewnienie dzieciom przebywającym czasowo poza placówką w podmiotach wymienionych w art. 95 ustawy uprawnień przysługujących wychowankom placówki oraz współpraca placówki z tymi podmiotami.

Wychowankom przebywającym w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych placówka zapewnia wyposażenie w odzież, obuwie, środki higieny osobistej, leki, jeśli zachodzi taka potrzeba. Paczki z niezbędnymi artykułami wysyłane są regularnie co najmniej raz w miesiącu. Kieszonkowe przekazywane jest podczas urlopowań do placówki lub przesyłane przekazem pocztowym. Wychowawcy odpowiedzialni za proces wychowawczy pozostają w stałym kontakcie z wychowankami i pracownikami, ośrodków w których wychowankowie realizują obowiązek szkolny. Utrzymywany jest kontakt osobisty pracowników placówki z pracownikami ośrodków oraz wychowankami na terenie SOSW – ok. 4 razy w miesiącu, MOS 2-3 razy w roku, MOW z uwagi na odległość ok. 1 raz w roku. Z wychowanką przebywającą w szpitalu psychiatrycznym na oddziale sądowym o wzmocnionym zabezpieczeniu kontrakt osobisty realizowany jest raz na 3 tygodnie.

Na bieżąco monitorowana jest sytuacja szkolna dzieci, a pracownicy ośrodków zapraszani są na zespoły ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.

(Akta kontroli str. 83)

2.2. zapewnienie wychowankom stałego miejsca pobytu.

Dzieci mają zapewnione stałe miejsce do spania i nauki. Kontrolujący w obecności koordynatora placówki obejrzeni pokoje mieszkalne dzieci oraz pozostałe pomieszczenia. Stwierdzono, że wychowankowie zajmują przestronne, odpowiednio umeblowane pokoje; mają zapewnione miejsce do nauki w pokojach własnych oraz w salonie, który służy jako miejsce spotkań, wypoczynku i spożywania posiłków.

2.3. ochrona przed wszelkimi formami przemocy fizycznej i psychicznej.

W trakcie rozmów z inspektorami wychowankowie nie zgłosili sytuacji, w których dochodziłoby do przemocy wobec nich, zarówno ze strony dorosłych, jak i rówieśników. Wszyscy wychowankowie mówili, że są dobrze traktowani, sami starają się dobrze traktować innych oraz, że czują się bezpiecznie. Opiekę nad wychowankami w placówce sprawuje odpowiednia liczba wychowawców.

(Akta kontroli str. 89)

(Akta kontroli str. 76-77)

2.4. stosowanie wobec wychowanków właściwego/pozytywnego systemu nagród i konsekwencji czyli wzmacnianie właściwych zachowań, a w sytuacji zachowania niezgodnego z zasadami przyjętymi w placówce – konsekwencji adekwatnych do przewinienia, unikając kar i arbitralności wobec dzieci oraz umożliwienie wychowankom prawa do odwołania się od kary i decyzji podjętej w jego sprawie, oraz wyrażania własnego zdania.

Wychowankowie znają zasady obowiązujące w placówce, wiedzą za co można być nagrodzonym, jakie konsekwencje trzeba ponieść za nieodpowiednie zachowanie – „można otrzymać nagrodę (voucher) za zakończenie roku szkolnego”, „za złe zachowanie może być obniżone kieszonkowe”, „na przykład za pomoc w kuchni można dostać 5zł do kieszonkowego”. Wychowankowie wskazali, że są dobrze traktowani, otrzymują wsparcie ze strony wychowawców, wiedzą, że mogą z nimi ustalać wszystkie swoje sprawy i zgłaszać swoje potrzeby, współuczestniczą w organizowaniu życia codziennego w placówce, a także są informowani o istotnych sprawach ich dotyczących i mają wpływ na wiele spraw dla nich ważnych.

Z analizy dokumentacji oraz rozmów z dziećmi i kadrą placówki wynika, że praca wychowawcza jest utrudniona ze względu na złożoność problemów wychowawczych występujących w grupie. Większość wychowanków wymaga konsekwentnych i długotrwałych oddziaływań, a oczekiwane efekty są odroczone w czasie. Dla prawidłowej diagnozy grupy oraz wskazania ukierunkowanych działań dla poszczególnych wychowanków zasadne jest przeprowadzenie szkolenia bądź cyklu szkoleń dla wychowawców i innych pracowników Domu Dziecka.

2.5. poszanowanie podmiotowości dziecka poprzez branie pod uwagę jego zdania w sprawach, które go dotyczą.

Z rozmów z wychowankami wynika, że o sprawach ich dotyczących mogą porozmawiać z wychowawcami. Dzieci potrafiły wskazać swojego wychowawcę prowadzącego, opiekuna prawnego i mówiły, że mają zaufaną osobę lub osoby, do których mogą zwrócić się o pomoc i porozmawiać na ważne dla siebie tematy. Podczas rozmów wychowankowie stwierdzali, że czują się bezpiecznie w placówce. Dzieci mają możliwość wyrażania swoich myśli, poglądów, mają wpływ na wybór szkoły, sposób spędzania czasu wolnego, a w przypadku braku porozumienia wśród wychowanków, w rozwiązaniu sporów koleżeńskich z pomocą przychodzą wychowawcy. Trudności i problemy w grupie są omawiane i rozwiązywane na bieżąco.

Wszyscy wychowankowie znają swoją sytuację prawną i rodzinną, o czym są informowani przez wychowawców.

3. Prawo do zaspokajania potrzeb rozwojowych:

3.1. zapewnienie dostępu do nauki (dostosowanej do potrzeb np. w szkołach poza placówką opiekuńczo-wychowawczą, w systemie nauczania indywidualnego; zaopatrzenie w podręczniki, pomoce i przybory szkolne; pomoc w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych oraz w miarę potrzeby przez udział w zajęciach wyrównawczych; uczestnictwo, w miarę możliwości, w zajęciach pozalekcyjnych, rekreacyjno-sportowych oraz rozwijających zainteresowania, organizacja wyjazdów, wyjazdów w dni wolne od nauki).

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że wychowankowie mają dostęp do nauki, która odbywa się w szkołach głównie na terenie Gliwic i Zabrze, troje wychowanków realizuje naukę poza Gliwicami w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Augustowie, Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Skarżysku Kamiennej, Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Jaworznie. Dziewięcioro wychowanków uczy się w szkole średniej, siedmioro wychowanków w szkole podstawowej. W rozmowach z kontrolującymi wszyscy wychowankowie potwierdzili, że są wyposażeni w podręczniki i przybory szkolne, a wychowawcy udzielają im pomocy w nauce w razie potrzeby. Placówka umożliwia wychowankom rozwój zainteresowań oraz uczestnictwo w różnych formach wypoczynku, m.in. uczestniczyli w wyjazdach na kolonie wakacyjne i zimowiska, wypoczynku w Okunince, wycieczkach do Energylandii, Wrocławia, Poznania, wyjazdach na mecze Piasta Gliwice, do kocięj kawiarni „Mruczkowo”, „Superenduro” i „Move Federation” w Arena Gliwice, lodowisku, Palmiarni, zajęciach ogrodniczych we Florebit w Gliwicach. Ponadto uczestniczyli w uroczystości mikołajkowej, rejsie statkiem po kanale Gliwickim. Wychowankowie mogą uczestniczyć w zajęciach pozalekcyjnych oraz zajęciach dodatkowych rozwijających ich zdolności i zainteresowania m.in. w zajęciach fitness, wokalnych oraz grupie fotograficznej. Ponadto w placówce odbywają się tematyczne zajęcia wynikające z aktualnych potrzeb dzieci. Prowadzone są zajęcia kulinarne, plastyczne, gospodarcze, sportowe, z pedagogiem lub psychologiem. Dodatkowo prowadzone były zajęcia pt. „Kształtowanie kompetencji społecznych”, „Razem w przyszłość”, „Profilaktyka zachowań ryzykownych”, „Aktywnie dla Gliwic”, „Kształtowanie kompetencji ekologicznych”.

3.2. zapewnienie wychowankom pomocy specjalistycznej w tym indywidualnej pomocy psychologicznej i terapeutycznej oraz dostępu do opieki zdrowotnej, zaopatrzenie w produkty lecznicze, zaopatrzenie w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

Wychowankowie korzystają z zajęć wyrównawczych, korepetycji wg indywidualnych potrzeb na terenie szkoły i placówki. Dziewięcioro wychowanków uczestniczyło w terapii indywidualnej

w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gliwicach i w Centrum Terapii Systemowej lub Pomocy Psychologicznej „Diada”. Placówka zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną.

Wszyscy wychowankowie objęci są opieką poradni podstawowej opieki zdrowotnej, jak również poradni specjalistycznych. Zgodnie z zaleceniami lekarskimi dzieci przyjmują leki pod kontrolą pracowników placówki. Sześcioro dzieci posiada okulary korekcyjne, troje ma aparaty ortodontyczne. Jeden chłopiec wyposażony jest buty ortopedyczne natomiast dziewczynka w gorset szkieletowy kręgosłupa. Jedna z dziewczynek ma wprowadzoną dietę lekkostrawną.

(Akta kontroli str. 76-77)

3.3. zapewnienie dziecku wyżywienia dostosowanego do jego potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych, stanu zdrowia, oraz prawa do uczestniczenia w tworzeniu jadłospisu, zakupów i przygotowywania potraw, dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów.

W sprawach dotyczących wyżywienia, wychowankowie wypowiadali się, że mają możliwość uczestniczenia w tworzeniu jadłospisu, zakupach i przygotowywaniu posiłków. Potwierdzili również, że mają dostęp do produktów żywnościowych oraz napojów przez całą dobę. W placówce funkcjonuje żywienie w postaci cateringu porcji obiadowych siedem dni w tygodniu. W związku wprowadzoną usługą cateringu w przeprowadzonej kontroli nr PSVI.431.2.61.2019 wydano zalecenie pokontrolne „Młodzież przygotowująca się do usamodzielnienia i opuszczenia Placówki, nie ma możliwości przygotowania się i nabycia umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu związanych m.in. planowania i dokonywania zakupów artykułów żywnościowych, przygotowania obiadu, planowania wydatków”. Częściowo zalecenie zostało zrealizowane lecz w dalszym ciągu wychowankowie nie mają możliwości nabycia umiejętności przygotowywania obiadów. Omówiono z dyrektorem placówki, że zasadne byłoby wprowadzenie przygotowywania obiadów przez starszych wychowanków przynajmniej w dni wolne od zajęć w szkole w celu nabycia umiejętności gotowania przed usamodzielnieniem.

(Akta kontroli str. 123-136)

(Akta kontroli str. 76-77)

3.4. wyposażenie dziecka w odzież, obuwie, bieliznę dostosowaną do jego wieku i indywidualnych potrzeb, zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego, środki higieny osobistej oraz zapewnienie kwoty pieniężnej do własnego dysponowania.

Wychowankowie stwierdzili, że mają wystarczającą ilość odzieży, obuwia i środków higieny osobistej. Starsi sami dokonują zakupu odzieży i obuwia. Placówka prowadzi karty wyposażenia odzieży i inne artykuły, na których wychowankowie podpisują odbiór otrzymanych rzeczy.

W placówce obowiązuje „Regulamin przyznawania kieszonkowego dla wychowanków Domu Dziecka nr 1 w Gliwicach”, zgodnie z którą kwota kieszonkowego wynosi od 15 zł do 108,80 zł, uzależniona jest od funkcjonowania oraz wieku wychowanka. Wszyscy wychowankowie, z którymi rozmawiali inspektorzy potwierdzali, że otrzymują kieszonkowe w powyższej kwocie. Wychowankowie wskazali, że „Dostałam 80 zł. Wysokość zależy od zachowania”; „Można dostać maksymalnie 70 zł, ja zazwyczaj dostaję 40-50zł”. Otrzymywanie kwoty do własnego dysponowania wychowankowie potwierdzają podpisem na „Liście kieszonkowego”, na której zamieszczono w tabeli: imię i nazwisko wychowanka, kwotę kieszonkowego oraz podpis wychowanka. Wychowankowie przebywający poza placówką otrzymują kwotę przekazem pocztowym lub odbierają podczas pobytów w placówce.

(Akta kontroli str. 137-141)

(Akta kontroli str. 76-77)

Uwagi i wnioski

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Dom Dziecka nr 1 w Gliwicach prawidłowo realizuje swoje zadania w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka oraz przestrzegania jego praw. Placówka umożliwia wychowankom kontakty z rodziną i osobami bliskim. Dzieci są zorientowane w swojej sytuacji, mają w placówce osoby, do których mogą zwracać się z ważnymi dla siebie tematami, są wysłuchiwane, a ich zdanie, w miarę możliwości jest brane pod uwagę. Wszyscy wychowankowie stwierdzali, że są odpowiednio wyposażeni w podręczniki i artykuły szkole, odzież, obuwie oraz środki higieny osobistej. Obowiązująca procedura w placówce przewiduje wypłatę kwoty 40 zł. Wychowankowie mają zapewnioną pomoc specjalistów wg indywidualnych potrzeb oraz placówka umożliwia rozwój zainteresowań. Grupa wychowanków, z którymi rozmawiali kontrolujący potwierdziła, że dobrze i bezpiecznie czują się w placówce. Jednakże w związku z trudnościami wynikającymi ze specyficznych problemów wychowawczych wskazanie jest wprowadzenie szkoleń bądź warsztatów dla pracowników merytorycznych w celu wypracowania skutecznych metod pracy zarówno wobec grupy jak i indywidualnych przypadków. Ponadto w trakcie czynności kontrolnych poddano ocenie zalecenia kontroli nr PSVI.431.2.61.2019 gdzie stwierdzono wykonanie zaleceń pokontrolnych, z czego jedno dotyczące „Podjęcia działań mających na celu przygotowanie młodzieży do planowania wydatków, robienia zakupów, przygotowywania posiłków” zostało zrealizowane częściowo w związku z tym, że w placówce nadal korzysta się z cateringu przez 7 dni w tygodniu.

W trakcie czynności kontrolnych prowadzonych w placówce stwierdzono i podtrzymano nieprawidłowość z kontroli nr PSVI.431.2.61.2019:

- Młodzież przygotowująca się do usamodzielnienia i opuszczenia Placówki, nie ma możliwości przygotowania się i nabycia umiejętności niezbędnych w samodzielnych życiu związanych m.in. przygotowania obiadu.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

- Zapewnić wychowankom nabycie umiejętności przygotowywania obiadów poprzez zajęcia kulinarne.

Wskazuje się szczególnie, że zgodnie z art. 198 ustawy kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 1 000 do 15 000 zł. Na podstawie art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli wobec stwierdzonej nieprawidłowości wydaje się **ocenę pozytywną z nieprawidłowością.**

Pouczenie

Na podstawie §14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1477 z późn. zm), dyrektor jednostki kontrolowanej może wnieść umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.).

Ww. zastrzeżenia należy wnieść na piśmie do Wojewody Śląskiego za pośrednictwem Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej na adres: Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, Wydział Rodziny i Polityki Społecznej ul. Jagiellońska 25, 40-032 Katowice w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Śląskiego zastrzeżeń oraz w przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, jednostka kontrolowana jest zobowiązana w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Śląskiego o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia przekazano za potwierdzeniem odbioru do jednostki kontrolowanej, drugi włączono do akt kontroli.

starszy inspektor wojewódzki

..... Grzegorz Głowiński .....

Grzegorz Głowiński
starszy inspektor wojewódzki

starszy inspektor wojewódzki

Joanna Blachowska-Matyjasik

.....
Joanna Blachowska-Matyjasik
starszy inspektor wojewódzki

Z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Marcin Chrosczyński
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej